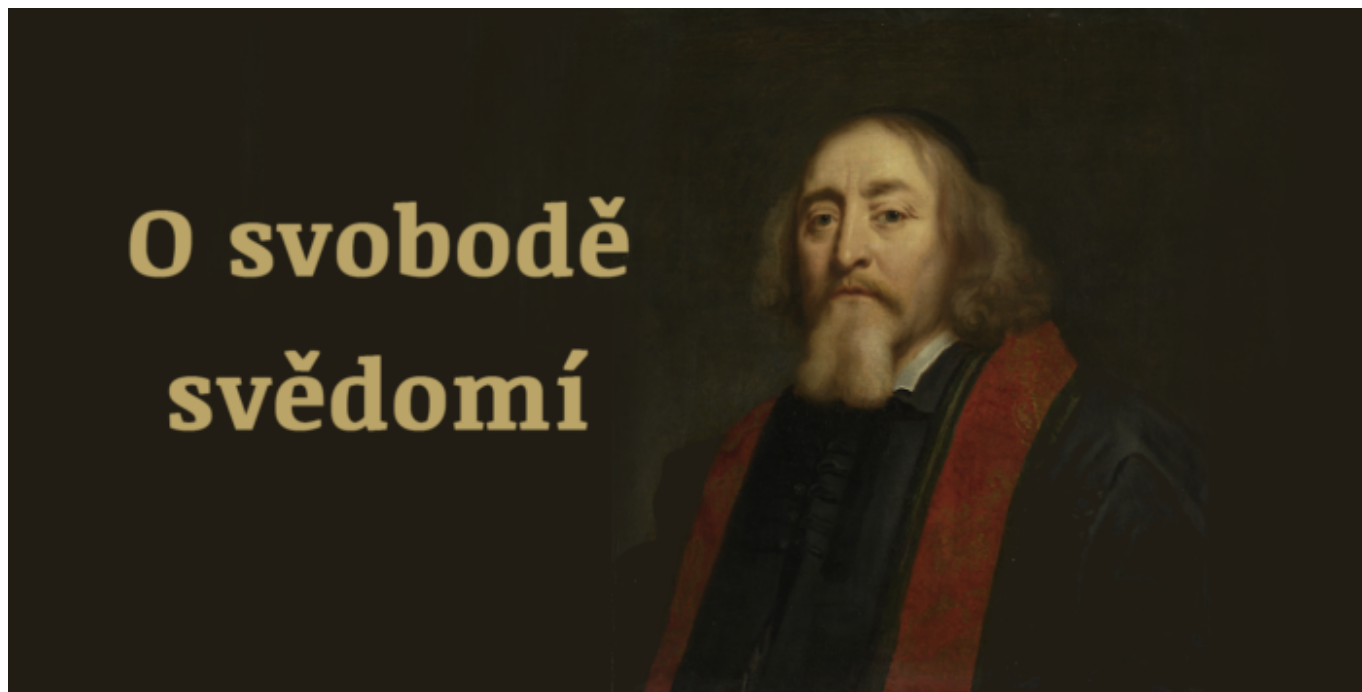

Střípky z historie: 16. J. A. Komenský - rozprava o svobodě svědomí 1645

Střípky z historie: J. A. Komenský - rozprava o svobodě svědomí 1645

Když se po bitvě na Bílé hoře nastěhovalo do Polska množství protestantských exulantů, polský katolický král Vladislav IV. ztrácel přehled.

Aby si ho udělal, svolal 28. srpna 1645 představitele katolíků, luteránů a reformovaných (kam patřila i Jednota bratrská), aby spolu vedli "ekumenickou" rozpravu a navzájem se pokojně seznámili se svými vyznáními.

Sešlo se tehdy 28 teologů katolických, stejný počet teologů luteránských a dvacet čtyři kalvinských. Všech 80 představitelů tří vyznání se shromáždilo ve velkém sálu radnice ve městě Toruni.

Katolíci, luteráni a kalvinisté seděli u svých separátních stolů a uprostřed se usadili ti, kteří měli vést rozpravu o víře. Katolíky zastupoval biskup Tyszkiewicz, kalvíny Zbygniew Gorajski a luterány Jan Huelsemann, profesor z Wittenbergu.

Za Jednotu bratrskou se zúčastnil Jan Amos Komenský, přestože měl silné pochybnosti o možnosti sjednocení všech stran na společném vyznání víry. Shody nebylo ani mezi samotnými luterány, Gdaňští nechtěli držet s Toruňskými a Elblagskými, neboť ti usilovali o shodu s kalvinisty.

A tak se již od začátku ukazovala bezmocnou *Instrukce královská* z 25. 8. 1645 o 25 artykulech, ačkoliv byla napsána velmi všeobecně, která měla být na jednání přijata s cílem nejtěžším, aby se všichni stali katolíky.

Ještě před začátkem rozpravy byl Jan Amos Komenský slovně napaden luterány a poté zaznamenal zajímavý rozhovor mezi hlavou katolíků kancléřem Ossolinským a představitelem reformovaných purkrabím Gorajskim, který si můžete přečíst níže:

řibýlo k tomu ještě jiné zna- 87

mení pro beznadějnost věci:

Politický správce reformova-
ných, p. Zbigněv Gorajski, pur-
krabí chelmský, otázal se kní-
žete Ossoliňského, kancléře
království polského, plnomoc-

níka poslaného králem, zda budeme s nimi vy-
jednávati ve věcech náboženství svobodně, jako
svobodní se svobodnými? Ten odpověděl: „My
máme svědomí vázané.“ Tu Gorajski: „I my, a to
Bohu a jeho slovu.“ Kancléř: „My církvi.“ Pur-

krabí: „Církev jsou lidé, ale Bůh jest Bůh; více
však sluší poslouchati Boha než lidí.“ Kancléř:
„Nám bylo řečeno: „Slyš církev!“ Purkrabí:
„Tedy za jakým účelem povedeme rozpravu?“
Kancléř: „S tím účelem, abyste vy se naučili
napodobovati nás, stejně slyšíce hlas církve.“
Když nám to náš správce vyprávěl, bylo dosti

Z autobiografie J. A. Komenského

Rozprava nakonec vůbec neproběhla, protože účastníci se nemohli dohodnout, jakými tituly se budou oslovovat.

Prameny:

- Adryan KRZYŻANOWSKI, *Dawna Polska. Ze stanowiska jēj udziału w dziejach postępującój ludzkości skreślona w jubileuszowym M. Kopernika roku 1843.* (Dopełnienia książki z napisem Dawna Polska.), počet stran: 565, 1844
- Vybrané spisy Jana Amose Komenského: Autobiografická vyznání, plány a dopisy, vlastní životopis, aj. Svazek 8, 1975

[Štěpán Krivánek](#)

Článek je součástí [Baptistické encyklopedie](#) a je průběžně doplňován a aktualizován.

Poslední aktualizace 8. 3. 2021

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté – Česká republika](#) nebo [facebookovou skupinu Zpravodaj baptistických sborů](#)